

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Utskottet för ekonomi och valutafrågor

PRELIMINÄR VERSION
2006/2270(INI)

12.3.2007

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om politiken på området finansiella tjänster (2005–2010) – vitbok
(2006/2270(INI))

Utskottet för ekonomi och valutafrågor

Föredragande: Ieke van den Burg

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	11

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om politiken på området finansiella tjänster (2005–2010) – vitbok (2006/2270(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens vitbok om politiken för finansiella tjänster 2005–2010 (KOM(2005)0629),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Finansiella tjänster: Att genomföra handlingsramen för finansmarknaderna – en handlingsplan” (KOM(1999)0232) som antagits av kommissionen, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG av den 28 januari 2003 om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmisbruk)¹, Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument², Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad³, direktiven om kapitalkrav (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning)⁴, Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning)⁵ och Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om utnyttjande av rösträtter av aktieägare i företag som har sitt säte i en medlemsstat och vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad (KOM(2005)0685)),
- med beaktande av kommissionens arbetsdokument – En inre marknad för finansiella tjänster – lägesrapport 2006,
- med beaktande av den europeiska uppförandekoden om clearing och avveckling⁶ av den 7 november 2006 och Eurosystemets förslag om att utarbeta ett system för avveckling för transaktioner med centralbankspengar (mål 2-säkerheter),
- med beaktande av kommissionens förslag till direktiv om ändring av rådets direktiv 92/49/EG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för stabilitetsbedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn (KOM(2006)0507),
- med beaktande av rapporten från Kommittén för finansiella tjänster om finansiell tillsyn från februari 2006 (Francqrapporten), som offentliggjordes den 23 februari 2006,

---

¹ EUT L 96, 12.4.2003, s. 16.

² EUT L 145, 30.4.2004, s. 1.

³ EUT L 390, 31.12.2004, s. 38.

⁴ EUT L 177, 30.6.2006, s. 1.

⁵ EUT L 177, 30.6.2006, s. 201.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/code/code_en.pdf.

- med beaktande av den andra interimrapporten från den interinstitutionella övervakningskommittén för Lamfalussyförfarandet, som offentliggjordes den 26 januari 2007,
- med beaktande av rapporten från Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK) om vilka kontrollverktyg som skall användas för EU:s värdepappersmarknad, (Himalayarapporten), som offentliggjordes den 25 oktober 2004,
- med beaktande av sina resolutioner av den 28 april 2005 om den nuvarande situationen beträffande integrationen av de finansiella marknaderna i Europeiska unionen¹ och den 4 juli 2006 om ytterligare konsolidering inom sektorn för finansiella tjänster²,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor (A6-.../2007), och av följande skäl:
  1. Europaparlamentet gratulerar kommissionen till det arbete som genomförs inom ramen för handlingsplanen för finansiella tjänster för att inrätta en europeisk kapitalmarknad som är ledande i världen, inte minst på grund av kvaliteten och soliditeten i den finansiella regleringen.
  2. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att handlingsplanen för finansiella tjänster genomförs på ett lämpligt och konsekvent sätt samt uppmanar kommissionen att övervaka genomförandet och nivå 3-kommittéerna att kontinuerligt arbeta för att förbättra konsekvensen i tillämpningen.
  3. Europaparlamentet skulle välkomna en mer djupgående undersökning av de ekonomiska effekterna av de åtgärder som vidtas inom ramen för handlingsplanen för finansiella tjänster mot bakgrund av Lissabonstrategin och uppmanar kommissionen att utarbeta en sådan studie tillsammans med sina årliga framstegsrapporter och lägesrapporter om övervakningen av genomförandet.

Marknadskoncentration

4. Europaparlamentet konstaterar att det finns en hög marknadskoncentration i det översta segmentet av marknaden för finansiella tjänster för stora börsnoterade företag, särskilt revisionsbyråer, kreditvärderingsinstitut och investeringsbanker, och uppmanar kommissionen och de nationella myndigheterna med ansvar för konkurrensfrågor att noggrant genomföra EG:s konkurrensbestämmelser. Parlamentet betonar behovet av lättillgängliga förfaranden för att inge klagomål och få gottgörelse och uppmanar kommissionen att ta vederbörlig hänsyn till användarnas perspektiv.
5. Europaparlamentet betonar att det måste råda insyn bland kreditvärderingsinstituten när

---

¹ EUT C 45 E, 23.2.2006, s. 140.

² P6_TA(2006)0294.

det gäller avgifter och att det måste göras en åtskillnad mellan kreditvärdering och konsulttjänster och relaterade kostnader. Parlamentet understryker att kreditvärderingsinstituten fyller en offentlig funktion, till exempel när det gäller direktiven om kapitalkrav, och att kreditvärderingsinstitut följaktligen bör uppfylla höga standarder för tillgänglighet, kvalitet och tillförlitlighet. Parlamentet uppmanar den amerikanska tillsynsmyndigheten Securities and Exchange Commission (SEC) och Europeiska värdepapperstillsynskommittén att nära övervaka kreditvärderingsinstituten på grundval av den uppförandekod som utarbetats av det internationella organet för värdepappersövervakning (IOSCO) och ge råd om huruvida ytterligare reglerande åtgärder är nödvändiga.

6. Europaparlamentet förutser ökad konkurrens på handelsplatserna efter genomförandet av direktiv 2004/39/EG¹ om marknader för finansiella instrument (MiFID), men även ökad konsolidering av stora aktiemarknader, och anser att en omfattande transatlantisk tillnärmning av bestämmelser och tillsynsförfaranden är nödvändig. Parlamentet betonar att god förvaltning är absolut nödvändigt och att användarnas inflytande inte får urholkas genom ändrade ägarskapsförhållanden.
7. Europaparlamentet uppmanar till framsteg med att undanröja de andra hinder som identifierades i Giovanninirapporten från 2001, och upprepar med eftertryck att det är nödvändigt att förbättra infrastrukturen efter handel, både när det gäller insyn i priser, konkurrens och det offentliga intresset av säkra avvecklingar. Parlamentet har för avsikt att noga undersöka utvecklingen av uppförandekoden och projektet Target 2-säkerheter i detta sammanhang.
8. Europaparlamentet uppmärksammar det ökade inflytandet för mellanhänder som röstar med fullmakt och uppmanar kommissionen att noga övervaka effekterna av det förestående direktivet om utnyttjande av rösträtter av aktieägare i företag som har sitt säte i en medlemsstat och vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad (KOM(2005)0685), som bidrar till att underlätta röstning med fullmakt, och att lägga fram förslag till åtgärder för att förebygga riskerna för marknadsdominans, marknadsmissbruk och intressekonflikter när det gäller sådana mellanhänder.
9. Europaparlamentet påpekar att ett fåtal stora investeringsbanker tillhandahåller tjänster till alla utfärdare och investerare i toppskiktet och välkomnar starkt att tillsynsorganen nu är mer vaksamma när det gäller klara fall av otillbörlig marknadspåverkan, insiderhandel eller handel före kund (front-running). Parlamentet uppmanar kommissionen att i samarbete med amerikanska tillsynsmyndigheter inleda en djupgående utredning av sektorn för att kontrollera om interna uppförandekoder och ”kinesiska murar” är lämpliga för att nå en lämplig nivå av företagsstyrning och marknadsinsyn och förhindra intressekonflikter.

---

¹ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1.

Alternativa investeringsmetoder

10. Europaparlamentet är väl medvetet om den snabba ökningen av alternativa investeringsmetoder (hedgefonder och privata aktiefonder) som tillför likviditet och spridning till marknaden, men som också kan ge upphov till systemrisk, allt högre hävstångseffekter och skuldsättning för företagen och hög exponering för andra finansinstitut.
11. Europaparlamentet beklagar att kommissionens undersökningar hittills endast har inriktats på hindren för sådana fonders tillväxt och inte på luckorna i insynskraven för företagsstyrning och investeringspolicy eller anpassning av bestämmelserna för graden av hävstångseffekt, riskhantering och spridning, och efterlyser ett bredare och mer kritiskt synsätt.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera kvaliteten på tillsynen av offshorestrukturer och att öka samarbetet. Parlamentet rekommenderar att EU ansluter sig till Förenta staterna för att undersöka kompenserande åtgärder, såsom skatter på särskilda finansiella transaktioner.

Tillgång till finansiering inom ramen för finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag

13. Europaparlamentet konstaterar att den gränsöverskridande integrationen av EU:s marknad för finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag fortfarande är otillräcklig och att konsumenterna föredrar fysiskt närvarande institutioner framför virtuella, vilket leder till en övervägande inhemsk finansieringsstruktur. Parlamentet varnar för att bortse från de nationella traditionerna på konsumentskyddsområdet och de rättsliga systemen och genomföra en harmonisering av typen ”en storlek passar alla”.
14. Europaparlamentet föredrar ett mer koncentrerat tillvägagångssätt som inriktas på de konkreta hindren för rörliga gränsöverskridande användare, och uppmuntrar den finansiella sektorn att utforma alleuropeiska pilotförsök med finansiella produkter såsom pensioner, hypotekslån eller försäkringsprodukter. Parlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en lämplig ram för reglering och tillsyn, avtalsrätt och konsumentskydd för sådana produkter för att de skall vara överförbara och ömsesidigt erkända inom EU.
15. Europaparlamentet har tagit del av sektorns undersökningar av banktjänster till privatpersoner och mindre företag samt betalkortssystem, vilka visar att förbättringar behöver göras inom ett flertal områden, men varnar för att öppnandet av befintliga bristfälliga system skulle leda till en hög marknadskoncentration som skulle kunna ge upphov till nya brister och prisbegränsningar.
16. Europaparlamentet erkänner utmaningen med den åldrande befolkningen och betonar fördelarna med kollektiva tjänstepensioner inom ramen för den andra pelaren förutom de vederbörliga solidaritetsbaserade pensionssystemen inom den första pelaren. Parlamentet

stöder direktiv 2003/41/EG¹ om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som den särskilda rättsliga ramen för pensionsfonder.

17. Europaparlamentet konstaterar att alltför många EU-medborgare utestängs från grundläggande finansiella tjänster och uppmanar kommissionen att genomföra en studie om tillgängligheten för tjänster såsom bankkonton, bankautomater, betalkort och lån till låga kostnader, och uppmanar till införande av en allmän skyldighet för finansinstituten att tillhandahålla sådana grundläggande tjänster.
18. Europaparlamentet pekar på tillväxten för vissa tillhandahållare av finansiella tjänster till migrantgrupper, som överför penningförsändelser och utvecklar den islamiska bankverksamheten. Kraven på dessa nya nischaktörer bör vara hårda, men parlamentet varnar för att göra dem alltför restriktiva eftersom de då kan försvinna in i en gråzon, där det inte går att utöva någon insyn alls.
19. Europaparlamentet välkomnar den ökade uppmärksamheten på tillhandahållandet av mikrokrediter som ett bidrag till egenföretagande och företagsstarter, begär att Baselbestämmelserna skall anpassas för mikrokreditportföljer och att de ofta överdrivna kostnaderna för små lån skall minskas, och uppmanar kommissionen att utarbeta en handlingsplan för mikrofinansiering genom att använda bästa praxis både inom och utanför EU.

Finansiell kunskap och användarnas medverkan i utformningen av politiken

20. Europaparlamentet anser att det krävs mer för att skapa en europeisk integrerad marknad för finansiella tjänster än att bara ge konsumenterna fler valmöjligheter och betonar att främjande av kunskap om finansiella tjänster och tillgång till lämplig information och opartisk investeringsrådgivning är nödvändigt.
21. Europaparlamentet stöder helhjärtat kommissionens initiativ för att förbättra de finansiella utvecklingsmöjligheterna och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att öka sina insatser för att utarbeta särskilda program och webbplatser, men uppmanar dem samtidigt att integrera detta i den grundläggande skolundervisningen.
22. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av en konsumentgrupp för finansiella tjänster och försöken att engagera företrädare för användarna i expertgrupper och samråd, men konstaterar att konsumenterna och slutanvändarna, till exempel små och medelstora företag, har långt mindre inflytande än den finansiella sektorn. Parlamentet rekommenderar att en budgetpost inrättas för att finansiera sakkunskap om finansmarknaderna i konsument- och småföretagarorganisationer i syfte att främja samrådsprocessen inom ramen för handlingsplanen för finansiella tjänster.

Bättre lagstiftning

23. Europaparlamentet engagerar sig till fullo i målen för bättre lagstiftning och

---

¹ EUT L 235, 23.9.2003, s. 10.

professionella konsekvensanalyser och understryker att analyserna inte bör begränsas till finansiella aspekter, utan att även sociala och samhälliga aspekter, miljö- och kulturaspekter och andra relevanta aspekter bör beaktas.

24. Europaparlamentet välkomnar överenskommelsen om kommittéförfarandet och tar fullt ut ställning för att anpassa de berörda instrumenten på det finansiella tjänsteområdet. Parlamentet rekommenderar även att man ändrar de instrument som användes före Lamfalussyförfarandet och betonar att parlamentet bör få ha observatörer i nivå 2-kommittéerna.
25. Europaparlamentet är positivt inställt till påskyndade lagstiftningsförfaranden där detta är möjligt, men varnar för att målet att nå en överenskommelse under första behandlingen inte får sänka kvaliteten i beslutsprocessen eller inkräkta på den demokratiska processen. Parlamentet föreslår därför att processerna utvärderas och att en arbetsordning utarbetas för att garantera insyn och demokratisk kontroll.

Systemrisk

26. Europaparlamentet noterar innovativ riskminskningsteknik, kreditderivatmarknadernas avsevärda tillväxt, den ökade systemiska vikten för stora alleuropeiska finansgrupper och den ökande rollen för finansinstitut som är verksamma inom icke-banksektorn, såsom hedgefonder och privata aktiefonder.
27. Europaparlamentet påpekar att de förändrade marknadsförhållandena även medför att karaktären, upphovet och överföringen av systemrisk förändras, vilket i sin tur leder till att de befintliga verktygen för riskminskning på förhand blir mindre effektiva. Parlamentet uppmanar till att källor till systemrisk och den underliggande dynamiken i finansiella kriser skall identifieras och analyseras inom ramen för de beskrivna förändringarna.
28. Europaparlamentet är oroat över att den nuvarande splittrade tillsynsramen inte kan hålla jämna steg med finansmarknadernas dynamik, vilket kan hindra lämpliga och snabba reaktioner vid omfattande systemkriser som berör fler än en medlemsstat.
29. Europaparlamentet uppskattar rådets (ekonomiska och finansiella frågor) beslut att inleda en ”krisövning” för att kontrollera hur lämpliga stabilitetstillsynsorganens, finansministrarnas och centralbankernas reaktioner är, och uppmanar den gemensamma arbetsgrupp som har inrättats som uppföljning till detta att dra djärva slutsatser, även om de är politiskt känsliga.

Reglerings- och tillsynsstrukturer

30. Europaparlamentet är imponerat av det arbete som har utförts av de europeiska tillsynsmyndigheterna (Europeiska värdepapperstillsynskommittén, Europeiska banktillsynskommittén och Europeiska tillsynskommittén för försäkringar och tjänstepensioner) när det gäller att samråda med marknaderna, råda kommissionen och rådets nivå 2-kommittéer, och framför allt för att de har gjort framsteg med

samordningen av lagstiftnings- och tillsynsmetoder.

31. Europaparlamentet uppmanar nivå 3-kommittéerna att förbättra förenligheten mellan sektorerna när det gäller regler för stabilitetstillsyn och tillsyn för stora finansgrupper som arbetar med samma eller liknande produkter, och vid behov, tillhandahålla rådgivning till lagstiftarna för att de skall kunna se över bestämmelserna i enlighet med detta.
32. Europaparlamentet uppmanar nivå 2- och nivå 3-kommittéerna att begränsa nationell bestämmanderätt och ”gold-plating” [överdriven tolkning], och anser även att det skulle vara till hjälp om nivå 3-kommittéerna kunde fatta beslut med omröstning med kvalificerad majoritet.
33. Europaparlamentet understryker vikten av ett integrerat europeiskt system för tillsynsmyndigheternas samarbete, och att systemet kan garantera effektiv tillsyn av både stora finansaktörer och lokala aktörer som har sina rötter i nationella traditioner. Parlamentet betonar att dessa traditioner måste beaktas på vederbörligt sätt inom alla delar av systemet när det gäller genomförandet av tillsynen på plats.
34. Europaparlamentet konstaterar att det nuvarande samarbetsystemet är för svagt för att man skall kunna utöva en verklig tillsyn av systemriskerna och stabilitetsriskerna för de ledande aktörerna på marknaden, och stöder inrättandet av en väl utrustad verkställande stabilitetstillsynsmyndighet på EU-nivå inom detta system som förses med lämpliga befogenheter för tillsyn av stora gränsöverskridande och tvärsektoriella finansiella konglomerat. Parlamentet uppmuntrar överenskommelser och uppförandekoder mellan medlemsstaterna och centralbankerna om finansiellt stöd till en sådan toppstruktur i fråga om skyldigheterna inom ramen för ”no bail-out-regeln” och ”lender-of-last-resort” [låneinstans som sista utväg].
35. Europaparlamentet är medvetet om att många medlemsstats tvekan inför en överföring av befogenheterna till ”ledande” tillsynsorgan eller tillsynsorgan i hemlandet kan göra att de ogärna godtar en sådan överordnad struktur. Parlamentet betonar emellertid att deltagandet i ett centralt system kommer att öka de mindre tillsynsmyndigheternas inflytande jämfört med den nuvarande situationen där de är starkt beroende av några få stora nationella tillsynsorgan i hemlandet.
36. Europaparlamentet är positivt inställt till ett kollegium av tillsynsmyndigheter som har ansvar för finansiella konglomerat som omfattar flera jurisdiktioner, men konstaterar att dessa kollegier saknar nationella mandat för att överföra befogenheter, godta majoritetsbeslut eller helt enkelt tillföra tillräckliga resurser och sakkunskap till kollegiets arbete. Parlamentet oroar sig för att begränsningarna av ett sådant frivilligt samarbete kommer att bli märkbara när verkliga krissituationer uppstår även på detta område.
37. Europaparlamentet anser att en mer exakt rollfördelning mellan rådet, kommissionen och L3-kommittéerna är önskvärd och att det krävs ett stort oberoende och neutralitet (särskilt där det finns en tydlig koppling till konkurrensfrågor) för att tillsynen skall vara effektiv, vilket inte går särskilt väl ihop med en alltför politisk profil.

38. Europaparlamentet välkomnar rådets (ekonomiska och finansiella frågor) beslut att inrätta en underkommitté inom Kommittén för finansiella tjänster om långsiktiga tillsynsfrågor, som skall rapportera i oktober 2007, och förväntar sig att denna kommitté gör en rättvis bedömning av den rådande situationen. Parlamentet upprepar sitt förslag att inrätta en ny interinstitutionell expertgrupp för att ge drivkraft till ytterligare konkreta åtgärder för integrationen och effektiviteten av finanslagstiftningen och tillsynsstrukturen.
39. Europaparlamentet uppmanar den interinstitutionella övervakningsgruppen att inte begränsa övervakningen till att enbart omfatta den tekniska processen, utan även använda sin sakkunskap för att bidra till en mer långsiktig diskussion i sina slutsatser under hösten.

Global påverkan

40. Europaparlamentet anser att en tillsynsstruktur med ett toppsegment på EU-nivå skulle kunna förstärka EU:s inflytande globalt och uppväga Förenta staternas dominans i självreglerande organ såsom den internationella organisationen för internationell redovisningsstandard (IASB). Parlamentet hoppas även att Internationella valutafonden (IMF) kommer att kunna återta sin roll som en verklig global monetär myndighet och aktör för att förebygga kriser och återställa globala obalanser.
41. Europaparlamentet belyser vikten av att de amerikanska myndigheterna genomför Basel II samt att den amerikanska finansinspektionen ömsesidigt erkänner redovisningsstandarderna. Parlamentet efterlyser ökat samarbete mellan EU och Förenta staterna i tillsynen av finansiella instrument med stor hävstångseffekt, såsom hedgefonder.
42. Europaparlamentet pekar på EU:s ledande roll i det pågående arbetet med Solvens II-projektet och förväntar sig att detta kommer att påverka den globala regleringsstrukturen och den standardiserande verksamheten inom den internationella sammanslutningen för tillsynsorgan för försäkringsbranschen (IAIS).

o o
o

43. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

Handlingsplanen för finansiella tjänster har bidragit till att skapa en integrerad och väl fungerande europeisk kapitalmarknad som har blivit världsledande, inte minst på grund av lagstiftningens kvalitet och soliditet. Frågan är bara vem som vinner på denna framgång. Vinner slutanvändarna i samma utsträckning som de stora multinationella aktörer som förstärkte sin internationella ställning i en konsolidering som ledde till att de blev dominerande i finansmarknadernas toppskikt?

Konsolideringen i marknadens toppskikt är stark, med 30–40 stora gränsöverskridande finansiella aktörer och en hög koncentration i ett antal medlemsstater. Aktiviteten när det gäller sammanslagningar och förvärv har varit hög, och de nationella marknaderna i de nya medlemsstaterna domineras av utländska aktörer. Gränserna mellan sektorn blir allt suddigare till följd av lagstiftning som t.ex. direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID) som bland annat har lett till initiativet ”Turquoise” på området för alternativa handelsplatser, direktiven om kapitalkrav och Solvens II, som erbjuder möjligheten till tillnärmning av bank- och försäkringsverksamheter genom avancerade riskhanteringssystem.

Den omfattande konsolideringen kan leda till problem med konkurrenslagstiftningen och marknadsmisslyckanden. Kan stora börsnoterade företag (som är noterade på en av de största aktiebörserna och fullständigt involverade i konsolideringsprocessen) överleva utan att vara kreditvärderade hos ett av de tre stora kreditvärderingsinstituten, utan tjänster från ledande investeringsbanker som bistår vid stora förvärv eller sammanslagningar, eller utan en av de fyra stora revisionsfirmorna för sina årsredovisningar?

Vad sker bakom och mellan de kinesiska murarna i City of London och andra finanscentrum? Finns det tillräcklig konkurrens på marknaden? Det är den första frågan som ställs i detta betänkande, som leder till förslag om mer djupgående konsekvensanalyser och sektorsundersökningar av generaldirektoratet för konkurrens, om möjligt i samarbete med myndigheter i Förenta staterna och på andra håll i världen.

Ett annat viktigt aktuellt fenomen är den alternativa investeringsverksamhetens snabba uppgång, företag som ofta är baserade på exotiska platser utanför EU. Tillför privata aktiefonder och hedgefonder önskvärda investeringar och innovation i hållbar utveckling, högre kvalitet på arbetstillfällen och social sammanhållning till den verkliga ekonomin? Eller har de i stället lett till en mycket högre hävstångseffekt för företagens skuldbördor, försämringar av deras obligationsstatus, ökad komplexitet och ömsesidigt beroende av de risker som är involverade i komplicerade finansiella produkter som kreditriskderivat? Kan hedgestrategier som minskar riskerna för enskilda investerare även bidra till att riskerna sprids och minskas på makronivå, eller leder de endast till flockbeteende?

Hittills tycks kommissionsledamot Charlie McCreevy endast vilja stödja dessa alternativa investerare för att de tillför likviditet och aktiva aktieägare. Kommissionsledamotens främsta prioritering är att undanröja hindren för privata placeringar, och han motsätter sig alla

diskussioner om ytterligare reglering. Stabilitetstillsynsmyndigheterna, centralbankerna och Europeiska centralbanken och deras motparter i Förenta staterna blir alltmer medvetna om de frågor om finansiell stabilitet och systemrisk som detta ger upphov till. Några utredningar om otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel har inletts. Ökade hävstångseffekter och skuldsättning för företagen, ökade försäkringsrisker för banker och alltmer komplicerade finansiella tekniska instrument för att diversifiera och sprida risker (såsom kreditriskderivat) har lett till varningar och utredningar. Motsatsen till ökad spridning och likviditet är ett ökat ömsesidigt beroende mellan investeringar och risker, vilket kan leda till oförutsedda dominoeffekter för hela den globala finansmarknaden vid uteblivna skuldbetalningar. Förutom enskild kontroll och övervakning av de reglerade delarna av systemet och bättre registrering och övervakning av de oreglerade delarna krävs en övergripande stabilitetsanalys av systemrisk och operativa risk på makronivå i samarbete mellan alla tillsynsmyndigheter och politiska aktörer.

Ett tredje tema som berörs i betänkandet är den mycket lägre graden av integration på marknaden för banktjänster till privatpersoner och mindre företag. De traditionella inhemska strukturerna för banktjänster till privatpersoner och mindre företag har starka rötter. Detta problem kan inte lösas enbart genom att öppna de nationella marknaderna och tvinga dem att acceptera utländska aktörers produkter och försäljningsmetoder som bygger på tillsynssystem och konsumentskyddsbestämmelser från dessa aktörers ursprungsländer. Konsumentskyddstraditioner och tillsynsmetoder är starkt förankrade i de olika rättsliga och socialekonomiska systemen, och man kan inte bara bortse från de nationella traditionerna på konsumentskyddsområdet och de rättsliga systemen och genomföra en harmonisering av typen ”en storlek passar alla”. Det är viktigare att inrikta sig på den konkreta gränsöverskridande efterfrågan från rörliga användare än på ambitioner att främja gränsöverskridande inköp bland inhemska användare för att skapa ökad konkurrens och ökade valmöjligheter. Föredraganden skulle vilja se att den finansiella sektorn utformar alleuropeiska pilotförsök med finansiella produkter såsom pensioner, hypotekslån eller särskilda försäkringsprodukter. En lämplig ram för tillsyn, avtalsrätt och konsumentskydd bör utarbetas för sådana produkter för att de skall vara överförbara inom EU och erkännas ömsesidigt av alla berörda myndigheter.

De traditionella kreditgivarna har först på senare tid erkänt och börjat tillgodose efterfrågan på mikrokrediter från egenföretagare och personer som tidigare varit verksamma inom den informella sektorn som vill starta egna företag. Föredraganden föreslår att kommissionen, på grundval av bästa praxis när det gäller den rättsliga och reglerande miljön inom och utanför EU, bör lägga fram en handlingsplan för mikrofinansiering.

I detta kapitel nämns också hållbar finansiering av ytterligare demografiska obalanser via finansierade pensionssystem. Förutom första pelarens pensionssystem som bygger på fördelningsprincipen har den andra pelarens tjänstepensioner en roll att spela. Den stora utmaningen är att göra dem tillgängliga för allmänheten, och inte bara för några få utvalda. I synnerhet borde de förmånsbaserade pensionssystemen vidareutvecklas och inte motarbetas och äventyras av lagar och förordningar som tenderar att leda till kvalitetsmässigt försämrade avgiftsbaserade pensionssystem, där alla investeringsrisker läggs på den enskilda deltagaren. När det gäller stabilitetstillsyn bör det särskilda direktivet om tjänstepensionsinstitut skiljas från den allmänna strategin för Solvens II.

Tillgång till grundläggande tjänster är en annan viktig fråga. Bankkonto, tillgång till bankautomater, betalkort eller andra säkra betalningssystem, möjligheten att överföra pengar till låga kostnader och att spara eller låna pengar är grundläggande tjänster som alla medborgare borde ha tillgång till. Detta är dock inte lika självklart överallt. En låg inkomst, tidigare betalningsanmärkningar eller skulder, att bo i fel stadsdel eller till och med ha fel namn leder till att ett stort antal EU-medborgare inte är välkomna som bankkunder och hindrar dem från att använda dessa grundläggande finansiella tjänster. Kommissionen uppmanas att utarbeta en studie på EU-nivå för att utvärdera tillgängligheten till grundläggande finansiella tjänster och överväga om och i hur stor utsträckning det är önskvärt och genomförbart att tvinga finansinstitut att tillhandahålla dessa grundläggande tjänster.

En fjärde uppsättning rekommendationer ägnas åt behovet av att förbättra kunskapen om finansiella produkter och användarnas medverkan till utformningen av politiken. I en finansiell miljö där nya och komplexa produkter får stor spridning och avancerade försäljnings- och marknadsföringstekniker används räcker det inte att bara hävda att konsumenterna vinner på ökad valfrihet. Förutom tillsynskrav och skyddsramar är även främjandet av finansiell kunskap och konsumentutbildning ett offentligt ansvar. År 2005 rekommenderade Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) att insatserna för finansiell kunskap och kapacitet bör ökas. Nya undersökningar ger en oroande bild av situationen, och en av de mest bekymrande slutsatserna är att de yngre generationerna är ännu mindre insatta än föräldrarna. Det är uppenbart att ökad finansiell kapacitet och förbättrad finansiell kunskap via särskilda program och webbplatser, men även som en integrerad del av den grundläggande skolundervisningen, är ett måste, även om detta inte skall betraktas som en ersättning för stabilitetsskydd och tillsyn.

Jämfört med den utsträckning som tjänstetillhandahållarna på finansmarknaden medverkar till utarbetandet av lagstiftning och i beslutsprocessen på EU-nivå är konsumenternas och användarnas, såsom små och medelstora företag, medverkan praktiskt taget obefintlig. År 2004 inrättade kommissionen forumet FIN-USE för användare av finansiella tjänster, där 14 oberoende experter individuellt medverkar i de många finansmarknadsfrågor som generaldirektoratet för inre marknaden och tjänster arbetar med. Forumets relevans och effektivitet kommer att utvärderas under våren. Förutom detta akademiska forum inrättades en konsumentgrupp för finansiella tjänster sommaren 2006, som är en underordnad enhet inom ramen för den dialog som generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd för med konsumenterna, vars syfte är att skapa närmare kontakter med konsumentorganisationerna. Vår egen erfarenhet i Europaparlamentet visar att konsumenterna och slutanvändarna är starkt underrepresenterade bland de lobbygrupper som är engagerade i de olika frågor som handlingsplanen för finansiella tjänster omfattar. Föredraganden rekommenderar kommissionen att överväga att tillhandahålla och finansiera experter som är tydligt kopplade till eller till och med arbetar inom europeiska konsument- och slutanvändarorganisationer på området finansmarknadsprodukter och tjänster på EU-nivå, som följer med i utvecklingen av samråden och den reglerande verksamheten på de områden som omfattas av handlingsplanen.

När det gäller det institutionella området upprepar föredraganden att den linje som Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor följer inriktas på bättre lagstiftning, bland annat genom grundliga konsekvensanalyser och konsekvent genomförande och

tillämpning. Föredraganden stöder överenskommelsen om kommittéförfarandet och uppberar Europaparlamentets krav på att ha observatörer i nivå 2-kommittéerna.

Reglerings- och tillsynsstrukturen ägnas stor uppmärksamhet. Föredraganden varnar för att den nuvarande splittrade tillsynsramen kanske inte kan hålla jämna steg med finansmarknadernas dynamik, särskilt när det gäller att övervaka komplexa nya produkter och deras samspel och effekter på makronivå. Det nuvarande systemet anses visserligen kunna säkra effektiv tillsyn på plats av företagen inom ramen för nationella traditioner och tillsynsförfaranden, men föredraganden förespråkar ändå ett tillsynssystem som grundas på de befintliga inhemska strukturerna och traditionerna för tillsyn och tillämpning, och som även omfattar en väl utrustad verkställande stabilitetstillsynsmyndighet på EU-nivå med lämpliga befogenheter för tillsyn av stabilitetsrisker och systemrisker inom stora gränsöverskridande och tvärssektoriella finansiella konglomerat.

Föredraganden välkomnar det arbete som genomförs inom rådets och ECB:s gemensamma arbetsgrupp, som analyserar lärdomarna av den ”krisövning” som genomfördes i april 2006, och inrättandet av en underkommitté inom Kommittén för finansiella tjänster som kommer att arbeta med frågor som rör mer långsiktiga problem med tillsynsstrukturen. Parlamentet uppberar sitt förslag om att en ny rådgivande expertgrupp skall inrättas på hög nivå, och den interinstitutionella övervakningskommittén uppmanas att dra ytterligare slutsatser om framtiden för Lamfalussyförfarandet. Till hösten kommer olika rapporter med analyser av den aktuella situationen att läggas fram, och de kommer även att utgöra grunden för mer långtgående åtgärder inom ramen för reglerings- och tillsynsstrukturen. För att ytterligare framsteg skall kunna göras med handlingsplanen för finansiella tjänster krävs det en tillförlitlig fackmässig och väl utrustad tillsynsstruktur på EU-nivå som är lika bra jämfört med de cirka 30 – eller kanske ännu färre om ytterligare konsolideringar genomförs – stora europeiska aktörerna, och som även externt skulle kunna förstärka EU:s inflytande över de globala reglerna och deras genomförande när det gäller aktörer som är verksamma på EU:s marknader, men som är baserade utanför EU.